

M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. ^{Ref.}
Ser.

21

Title: *Ranyadideva Prayag*
Pushpani

21

:	Ravjadideva Priya Pushpani.	: Title
:	:	: Author
:	:	: Editor
:	:	: Year, Vols.
:	:	: Publisher
21.	:	: Remarks

21

स्वादिदेवप्रियपुष्पनिबन्धं

[illegible]

श्रीगणेशायनमः अथसूर्यादीनां सेवेषां सामान्यपुष्पाणि जातीशमी कुशाः कुकोमल्लिका वने
 रक्तं पुष्पागनागकाशेगवत्तनीलोत्पलानि च चंपकं वकुलं वैवपत्रं विल्वं पवित्रं एतानि सर्वदेवानां पौष्टि
 तानि समानि हि ॥ अथ विशेषे भाविष्यत्पुराणे सूर्यस्य मालतीमल्लिका चैव दूर्वा कसोति मुक्तकः पाटला करनी
 राणि जपा जयंति रेव च चंपको रोटकः कुंदो बाणो बर्वर मल्लिका अशोक कर्णिकारो अस्तथा चैवाट रुषकः शतप
 त्राणि चान्यानि बकां कं च विशेषतः अगतिः किंशुको तद्वत् पूजार्थं भास्वरस्य च अथ पत्राणि विल्वपत्रं रा
 मीपत्रं हंगराजस्य पत्रं तमालपत्रं बहरेः सद्यस्तुष्टिकरं रवेः सुजपा कृष्णतुलसी तथा रक्तं च चंदनं कै
 तकी पत्रकुसुमं सदैव तपनप्रियं सूर्यस्य पुष्पविशेषफलविशेषः दशदत्त्वा सुवर्णस्य निष्काणां लभते फलं
 करवीरे तथैकस्मिन् अर्के परिनिवेदिते भक्त्या पूजयते चार्क मर्क पुष्पैः समाहितः तेजसा सोर्वसंकाश
 अर्कलोके महीयते जपा च करवीर च विल्वपत्रं च पद्मकं बकपुष्पं दशपुष्पं शमी पुष्पं तथोत्पलं पर्वपर्वसहस्र
 भ्योऽधिकं स्यादुत्तरात्तरं सर्वोत्पापपुष्पजातीनां प्रवरं नीलमुखं रक्तोत्पलं सहस्रेण नीलोत्पलं शतेन च रक्तैर्वा
 करवीरैश्च यस्तु संपूजयेद्बिं कल्पकोटि सहस्राणि कल्पकोटि शतानि च वसेद र्कपुरे श्रीमान् अर्कतुल्य
 क्रमः शमी वृक्षकुसुमं शतपत्रं च तत्समं नागचंपक पुष्पाग मुकुराश्च समास्मृताः ॥ इति सूर्यविशेषः ॥

अथशिवपुष्पफलानि तविष्णुपुराणे महातपो भिक्षुनायकस्तुवेदविदेनृप दद्यात्स्वर्णशतंभक्त्यातफ
लं कुसुमार्पणे अर्कपुष्पतथेकस्मिन् शिवाय विनिवेदिते दशहस्तासुवर्णस्यतत्फलं समवाप्नुयात् अर्कश्वेतकरवीरं
बिल्वद्रागस्यपुष्पकं अपामार्गकोशपुष्पं शमीपुष्पतथेपच ५ पुष्पं धुत्तरकं चैव नीलं चोत्थलमेव च पूर्वपूर्वसहस्र
पुष्पधिकस्यापुनरोत्तरं नीलोत्थलसहस्रस्य येनात्कां सत्रयति शिवायैविधिवद्भक्त्या तस्यपुष्पफलं शृणु कुल
क्रोटिसहस्राणिकल्पकैः शितानि च न सोऽहिवपुरेश्रीमान् शिवतुल्यपराक्रमः शेषाणां पुष्पाणां तीनां यस्फलं परि
कीर्तितं तत्तत्फलानुसारेण शिवलोके महीयते करवीरसमोऽज्ञेयाजातीविजयपादलाः श्वेतमंदारकुसुमं वर
वीरं च तत्समं नागवंपकं पुष्पाणां धुत्तरकसमाः स्मृताः क्रमुकतुलसी चैव सर्वसौख्यप्रदायकं बिल्वपत्रैरखंडं श्वेतसक
ल्लिंगं समर्चयेत् सर्वपापविनिर्मुक्तः शिवलोके महीयते धुत्तरकैश्च यो लिंगं सदा संपूज्यते नरः स गोलक्षफलप्राप्य
शिवलोके महीयते वृहतीकुरुमेव नृप यो लिंगं सकृदर्वयेत् गवामपुतदानस्य फलं प्राप्य शिवं व्रजेत् शिवरहस्य
पत्रं वा यदि वा पुष्पं फलं नेष्टमधो मुखं शस्तान्यर्ध्वं मुखं वा न्येव बिल्वपत्रं च धो मुखं दक्षपत्रोऽस्तितो ब्रह्मा वामपत्रं जंता
द्विः मध्यपत्रोऽस्तितः साक्षात्संबः सर्वार्थसाधकः इन्द्रादयो लोकापालाः वंता ये परिकीर्तिताः पृथुभागेऽस्तिताय
क्षास्वभक्तानां निषेधकाः पूर्वभागेऽमृतं न्यस्तं देवैर्ब्रह्मादिभिः पुरातस्माद्वै पूर्वभागेन अर्चयेद्भिरिजापति
इति शिवविशेषः अथ दुर्गायाः विहितपुष्पाणि देवीपुराणे ब्रह्मोवाच शृणु शक्र प्रवक्ष्यामि पुष्पा

ध्यायं समाहित सत्काले पुष्पैर्महिकां ज्ञातिपुष्पकैः सितरत्ने सागरे चैव किं किरतेः सकुडुकेः बकुले चै
व मंदारैः शिंप्रापैश्चापराजितैः सितरत्ने साधापीतैः कल्लैश्चैव चतुर्विधैः धुत्तरकान्तिमुक्तैश्च वंधकागस्तिसंभवेः
मदनैः सिंदुवारैश्च पुष्पैर्महिकैः तथा लताभिर्ब्रह्मदृशस्य पूर्वकांडैः सकैः मलैः मंजरीभिः कुशानां च बिल्वपत्रैः सु
शोभतैः रक्तान्वितैस्तथासर्वजलजैस्तुलसंभवेः पत्रैः पुष्पैर्यथाकामं सर्वेषां धर्मैः शुभैः धान्यानां सर्वपत्रैश्च पुष्पै
श्चैव प्रपूजयेत् अथ दुर्गायाः पुष्पफलानि तविष्णु आग्निहोत्रपरे विप्रवेदवेदांगपारेण सुवर्णानां शते दत्ते यस्फलं ज्ञायते
नृणां तत्फलं लभते राजसूयफलं चंडिकां मालया बिल्वपत्राणां नवभागुगुलं नवा माला बद्धं संपूज्य दुर्गा देवीं नराधि
पते पूजयित्वा नरो भक्त्या च विक्रमं पद्ममालया ज्योतिष्म फलं प्राप्य दुर्गा लोके महीयते बकुपुष्पं स्रजोभिस्तु पूजयेद्यस्तु
चंडिकां वाजपेयस्य यस्तु फलं विदति मानवः द्राणापुष्पैः स्रजोभिस्तु पूजयेद्यस्तु चंडिकां राजसूयफलं प्राप्य शक्रलोके
महीयते कुरापुष्पैः स्रजोभिस्तु पूजयेद्यस्तु चंडिकां राजसूयफलं प्राप्य विहङ्गलोके महीयते नीलोत्थलसहस्रे तु पूज
येद्यस्तु चंडिकां वाजपेयफलं प्राप्य रुद्रलोके महीयते तु गंधपुष्पैर्वा स्रज्या पूजयेद्यस्तु चंडिकां मालया वापि मालयाः
सोऽपि मध्यमफलं लभेत् यानि चोक्तानि पुष्पाणि चंडिकायाः प्रपूजने तां निहंत्यैव पूजार्थं ग्राह्याणि सर्वदा बुधैः तदु
क्तं पूजयेत् फलं तत्फलं पूजनाद्भवेत् ॥ इति दुर्गाविनायकपुष्पविशेषः अथ बिल्वः नृसिंहपुराणे मल्लिकामाल
तीज्जाती केतक्यशोकचंपकैः पुनागनागबकुलैः पद्मप्रकैः सल्लादिभिः एतैरन्यैश्च कुसुमैः प्रशस्तं पूजनं हरे ॥

२

अर्चयेत्तु यः सुपुष्पस्य प्रत्येकं फलमाप्नुयात् वामनपुराणे जातीशताक्रासुमनाकुंदं चारुपुरस्तथा वाणचंचपकाशोकं कर
वीरं च यथिका पारिभद्रपाटलाचे वकुलं गिरिशालिनी तिलकं डासुवनजं पीतकं तगरंतथा एतानि सुप्रशस्तानि कुसुमा
न्यक्तुताचने सुरभीणि तथा न्यानि वर्जयिष्यात् कुतकीं केतकीं विनकेतकीं धुतरकेतकीं च नृसिंहमूर्तौ विहितानि अ
थ निविष्टानि शताक्रा शतावरी जासुवनजं जपाकुसुमं अथ पत्राणि नृसिंहपुराणे अपामार्गस्य प्रथमं भृंगराजम
तः परं तस्माच्च वादि रश्मिपत्रमतः परं ५ पूर्वापत्रं ततः श्रेष्ठं ततोऽपि कुशपत्रकं तस्माद्मनकं श्रेष्ठं ततोऽपि विल्वस्य पत्रकं
विल्वपत्रादपि हरेस्तुलसीपत्रमुत्तमं एतेषां च तथा लब्धेः पत्रैरभ्यर्चयेद्दूरिं सर्वपापविनिर्मुक्तौ विष्टलो वे महीयेत
कुंदे तुलसीपत्रमेकं सुवर्णीपत्रसंज्ञितं तुभ्यं भवति राजेन्द्र तं केशवमूर्धनि न विप्रसदं शपात्रं न दीनं सुरभीसमं
न च गंगासमं तीर्थं न पत्रं तुलसीसमं तुलसीपत्रलक्षणेण कार्तिकेयोर्चयेद्दूरिं पत्रपत्रे मुनिश्रेष्ठौ मुक्तिमेव लभेत्तु
लं तुलसीफललक्षणेण योर्चयेद्दूरकापतिं जन्मायुतसहस्रस्य पापस्य कुरुते क्षयं अथाविष्टवे पुष्पफलानि
नृसिंहपुराणे तपःशतलगुणोपेतं पात्रे वदस्य पारणे दृशदत्ता सुवर्णीनियुक्तं समवाप्नुयात् तत्फलं लभते महीहरे कुसुम
दानतः द्रोणपुष्पे तेथे कस्मिन्माधवाय निवेदये दृशदत्ता सुवर्णीनितस्तुलं लभते नरः एवं पुष्पोत्तरं येन यथारब्धं तं नि
वेधत द्रोणपुष्पं वादि रश्मिपत्रं विष्टवकं तथा नंधाकर्तुं करवीरं तथा श्वेतं च किं शुक्लं शुक्लपुष्पं तमाळं च चंपकाशोकं केतकी
त्रिलोक्यं मालेति पुष्पत्रिसंख्या चोक्तं जातथा कुंदं च शतपुष्पं च मालिका जातिपुष्पं पूर्वपूर्वसहस्रेभ्यो धिकस्यादुत्तरोत्तरं

२

सर्वासां पुष्पजातीनां जातीपुष्पमिहोत्तमं जातीपुष्पसहस्रेण यथेच्छमात्मा सुशोभनां विष्टवे विधिबद्धतया तस्य
पुष्पफलं शृणु कल्पकोटिसहस्राणि कल्पकोटिशतानि च वसेद्द्विष्टपुरे आमानविष्टतुल्यपराक्रमः अगाति कु
सुमैर्देवं योर्चयेच्च जनार्दनं दर्शनान्नस्य देवर्षेर्नरकां नुप्रमास्यति ततः करोति विप्रं प्रतपसा तोषितो हरिः यत्करोति मुनि
श्रेष्ठमुनिपुष्पैरलंकृतः विहाय सर्वपुष्पानि मुनिपुष्पण केशवकांतिके योर्चयेद्दुत्तया वातिमेधफलं लभेत् अपराधस
हस्राणि अपराधशतानि च पद्मेनैकेने देवेशः क्षेमं कूलनया हरिं पद्मेनैकेने देवेशं अर्चयेत्कमलापतिं वयं यत्तु सहस्र
स्य पापस्य कुरुते क्षयं केतकीपत्रे केनेव पूजिता गुरुद्वयजः विष्टधर्मोत्तरे भृंगराजस्य विल्वस्य वकपुष्पस्य वैद्विजः
जम्बात्रवीजपूराणां पत्राणि विनिवेदयेत् एतेषां च विल्वस्य पत्रदानं महत्फलं कट्कारकुडुपत्राणां दानात्पू
जं प्रणश्यति येषां न संति पुष्पानि प्रशस्तान्युत्तमानि भो यस्मावाप्स्यति तस्य स्तुः पत्राच्यर्च विधो हरेः नाशते र
चयेद्द्विष्टं न शिवशंखवारिणा यवाः विष्टोः प्रशस्ताः शंखवारि शिवव्यतिरिक्तानां मन्त्रेणा विहितमिति पुष्पाभावे
अन्यदपि पुष्पफलं निविष्टुं यथा ह्यं विहितं निविष्टुं पुष्पपूजा कार्या पुष्पं तु त्रिविधं हेतुं देवकार्येषु सर्वदा उत्तमं स्व
यमा नीतं आरामं मध्यमं स्मृतं प्रतिग्रहं धर्मं प्रोक्तं क्रयाच्चैवा धमा धर्मं रत्नं देमराजतं च विष्टेयं उत्तमोत्तमं नृनिर्मा
त्यं कपातं च अकिं न तुलसीफलं पतितं पर्युषितं चैव केशकीटलमत्रितं लीलशैरवताकीर्णं सुसंस्पृष्टं हस्तपुष्प
दुर्गंधदुर्वर्णं कुसुमं च विवर्जयेत् पर्युषितं च पारक्यं अन्यतय द्वावगाहं नानावल्लीदलवारिसंस्था यानि वै तिलोः
प्रशस्तानीह पुष्पानि यस्य यस्य हतं शृणु केतकीशंखतोयचरत्तु पुष्पजपादिकं वर्जयेत् शिवपूजायां तेन पापं

त

महद्भवेत् धुत्तरं तुलसीपत्रं तिलाक्षं त्रसकं १ गणेशस्य रेवेः शक्तेः पूजायां परिगर्जयेत् धुत्तरं स्नानपुष्पं च यववर्जितथास्त
 ताः कर्जयेद् धुत्तरं पूजायां प्रयत्नेन नराधिपः शयनीबोधनीमधरासीद्वापमार्गकैः भृंगराजेनेदं वांस्तु नार्चयेत्तु कदाचन अश्वमेध
 पल्लवैर्देवानोर्चयेत्तु क्षिणायने अन्यैः पुष्पैश्च पर्योक्तैः पूजयेत् सर्वदा सुरासु ॥ इति चाग्निमयं च कुटजं च कुरुरं च अन्नाभिला
 षिदेवांश्च नार्चयेत् कदाचन शाल्मलीनक्तमाले श्रद्धेव त्रासेन वा पुनः गिरिकर्णपाचदेवांश्च नार्चयेत् कदाचन अथ दद्यात् सूर्यस्य
 सद्यतं सगुडं पलाशजम् कुंदरं तथा चतुर्वेदं गृहे जन्म प्राप्तेति स्म ततः सुखं कुरुरः शाल्मली सदेवदासं नमस्कृत्य श्रीवासं कुरुरं तथा श्री
 कलेश्वरं ज्यसं मित्रं दत्वा प्रियमवाप्नुयात् नमस्कृत्य गुग्गुलुः धूपेन लभते स्वर्गात् रुक्मिणी सुगंधिना कर्पूरागरु धूपेन राजसख फलं लभते
 तद् धूपं सुखं अथ शिवस्य धूपः रुक्मागरु सकर्पूरं धूपं दद्यात् मोहेश्वरे नैरंतर्यामासां धूपं तस्य पुष्पफलं शृणु कृत्यं
 दिसहस्राणि कृत्यं कदादिशतानि च वसेत् विवपुरे श्रीमान् तस्य ते समहीयति अथ दुर्गायाः भविष्ये रुक्मागरु च कर्पूरं च द
 नं सिद्धं वंतथा भगवत्येनरो धूपं मिमं दत्वा नराधिपः इह कामान्वाप्नोति दुर्गा लोके महिषाते सिद्धको धूपः गुग्गुलुः स
 द्यतं दत्वा दुर्गा ये भरतर्षभ मासां धूपं विधिं वदन्त्या गोसहस्रं फलं लभेत सर्वपापैव धूपानां दुर्गाया गुग्गुलुः प्रियः ॥
 द्यतं द्युक्ते विशेषेण सततं प्रीतिवद्भुनः ॥ गुडप्रियोगेण शस्य धृगरु गुग्गुलुस्तथा अथ विष्णोर्धूपः रुक्मा
 कण्ठदारु सिद्धं वंतथा शंखं ज्ञाती फलं श्रीशे धूपानि स्युः प्रियाणि वै रुक्मा कण्ठं जगमासी कणं गुग्गुलुः द
 त्वा देवदारु सितः कर्पूरः शंकरावा शंखं नरवं श्रीशे विष्णो माह्वारव्य गुग्गुलुं परस्वाज्य मुक्तं सशर्करं धूपं दत्वा तिराजैर्द्वै नरसिंहाय
 भाक्तमानं सुधूपितः सर्वदिक्षु सर्वपापविवर्जितः अप्सरो गुणायुक्तेन विमानेन विराजितः वायुलोकं समासाध विबुलो

केमहीयते अथ दद्यात् सूर्यस्य भविष्यत्पुराणे द्यतेन दीपं प्रज्वाल्य तिलैः तैलेन वा पुनः दत्वा तिमानवायस्तु सूर्यलोके महि
 यते अथ शिवस्य भविष्ये द्यतेन दीपं प्रदानेन शिवाय शतपोजनं विमानं लभते दिव्यं सूर्यक्रेति समप्रभं शिवस्य तिलदीपं प्रदानं
 विविद्धं आगमे अन्यत्र यथा दीपः शुभतैलेन देयः अथ दुर्गायाः भविष्ये द्यतेन वायते तैलेन दीपं प्रज्वालयेन्नरः सोऽश्वमे
 धफलं प्राप्नुय दुर्गा लोके नहीयते तैलदीपं प्रदानेन यः पूजयति चोदिकां वाजेपय फलं प्राप्नुय किं नरैः सह मोक्षते द्यतेन वायते तैलेन सोऽग
 धेन पिमानवः दद्याद् दीपं गणेशाय स स्वर्गे मोक्षते भृशं इति गणेशदीपः अथ विष्णोः विष्णुपुराणे द्यतेन वायते तैलेन दीपं प्रज्वा
 ज्ययेन्नरः विष्णवे विधिं वदन्त्या तस्य पुष्पफलं शृणु विष्णुपापं सकलं सहस्रादि स संनिभः सोऽश्वमेधफलं प्राप्नुय विष्णुलोके नहीयते
 तांश्च दत्वा नमिदं सततं च तैलं विवर्जितान् कुर्वति दीपं हर्तन् च मृषकांधः स जायते यमवाक्यं देवतापुष्पदो नैत जायते श्रीस
 मन्वितः उर्ध्वगतिमवाप्नोति यश्च धूपं प्रदेन्नरः लोकप्रकाशको भाति च धुं प्रानपि दीपदः अथ नैवेद्यानि सूर्यस्य भविष्ये
 शालितं दुकप्रस्तु स्य दद्यादन्नं सुसंस्कृतं सूर्याय च रुक्मा सप्तम्यां च विशेषतः प्रस्तुः षोडशपलाति संयावक स रापू
 पापाय संयावकं तथा दध्यादन्नं रसात्काथ मोदकाः पेरिकापलात् यावतं सतं दुकारतस्मिन्ननैवेद्यपरि संख्याया तावदूर्ध्व
 सहस्राणि सूर्यलोके महि यते रसात्का शिखारिणा अर्द्धपूर्णपुटे पूर्णमधुपर्कं समन्वितं यो नैवेद्यं सूर्याय सोऽश्वमेधफलं
 लभेत अथ शिवस्य भविष्ये शालिपुतं दुकप्रस्तु कृपादन्नं सुसंस्कृतं शिवाय तच्च रुक्मा चतुर्दश्यां विशेषतः यावतं सतं दुका
 तस्मिन्ननैवेद्यपरि संख्याया तावदूर्ध्वसहस्राणि सूर्यलोके महि यते गुडरवं द्यतादिनां भक्तानां च निवेदने मातुलिगपू
 लादिनि सपक्वाति निवेदयेत् अथ दुर्गायाः भविष्यत्पुराणे गुडरवं दद्यात् स मिश्रमन्नं दद्यान्नराधिप वैष्णवस्य फलं

प्राप्स्यस्यलोकुमहीयते गुडखंडछतानां च तथा शर्करयानुप घृतेन परिपक्वानां प्रदानादियुगं भवेत् शा. बोदरसा
लोना पानं वदरजतथा यः प्रयच्छति दुर्गायै स गच्छति शिवालयं दुर्गा मुद्दिश्य पानीयं केतकी शशि वामितं यः प्रयच्छति
राजेन्द्रसगणाधिपतिर्भवेत् शशिकर्पूरः आम्रचनान्ति केरुं च खर्जूरं वीजपरकं यः प्रयच्छति दुर्गायै स गच्छति शिवालयं
यं गुडान्दं श्रगणेशाय यः प्रयच्छति मोदकान् देव्युक्तं चैव नैवेद्यसलभेत् परमं सुखं अथ विष्टोः विष्टपुराणे
सर्वनामविधं भस्मं च दुसं च विष्टो नैवेद्यार्थं अस्मद्व्यं नैवेद्यार्थं न प्रकल्प्य भस्मेषु पूर्वस्वेतेषु सव्येषु चैवेषु
च अथो ज्ञाना महिषीक्षीरं गव्यं दधि पयो घृतं प्रशस्तं च निवेद्यार्थं सर्वकामप्रदायकं नरसिंहपुराणे गंगा प्रयाग गय
नेमिषु पुष्कराणि रेवासमुद्रकुरुजांगलयामुनानि कालेन तीर्थसलिलानि पुनर्न तिपापं पादोदकं भगवतश्च
पुतातिसद्यः विष्टपुराणे षोडशोपचारपूजातु पूर्वमावाहनं प्रोक्तमासनं तदनंतरं ततः पादं च तर्प्य च ततस्त्वाच
मनीयकं स्नानं वस्त्रं चोपवीतं ततो गंधादिचंदनं पुष्पं धूपं च दीपं नैवेद्यं तदनंतरं ततो देयः प्रणामार्घ्यं ततो देया प्रदक्षि
णा विसर्जनं ततो पिवमुपचाराश्चोदुश ॥ दक्षभागे पूजा द्रव्यं वाग्रभागे नैवेद्यादि स्थापनं उच्चैर्घृतेन कुपूरगर्भिणीभि
वर्तिभिर्दीपान् प्रज्वाल्य पूजार्चः चंदनागुरुकपर्पूरचौरः कुंकुमरोचना जटासासी कपियुता शर्करां धातुं कुंभं
चंदनागुरुकीवरं श्रेष्ठं कुंकुमसेवका जटासासी मुरुमिति विष्टो गंधाद्युक्तं चंदनागुरुकपर्पूरतमालजलकुंकुम सुशीत
कुलंकयुतं शैवगंधाद्युक्तं

श्री. अग्निहोत्रं कृतं तेन दत्ताष्टी स सागरा येनार्चितो हरिश्चक्रे शालिग्रामशिलाद्वये यः पुनः पूजयेद्भक्त्या शालिग्रामशिलाशतं
उषिवासहस्रे लोके चक्रवर्ती हि जायते कामक्रोधैश्च लोभैश्च व्याप्तो यो व्रतारो धेमः सोऽपि पाति हरेर्लोके शालिग्रामशतार्चनात्
यः पूजयति गोविंदं शालिग्रामे सदा नरः आहूतं संप्रवयावन्न स प्रच्यवतो दिवः यः पूजयति भक्त्या त्रिशालिग्रामशतार्चकं लभ
ते वांछितान् कामान् नैवेद्यं मोदते सदा पंचविंशतियोगे भक्त्या शालिग्रामशिलाभुवि पूजयेद्विधान् भोगान् संप्राप्य मोदते दिवि
शालिग्रामशिलालोके यः पूजयति द्वादश सर्वतीर्थफलं तस्य जायते नात्र संशयः एतस्मादेव देवेशं शालिग्रामे जगस्यति
पूजयेद्भुङ्क्ष्वनसा चतुर्वर्गफलं तस्य शालिग्रामोद्भवा देवा देवा वै द्वारकोद्भवाः उभयोः संगमो यत्र भुक्तिस्तत्र न संश
यः शालिग्रामशिलायत्र तत्र वाराणसी सदा द्वारकोद्भवसंयुक्ता सर्वतीर्थमयी सदा शुक्लवर्णा तु संप्रज्या द्वारकायाः
शिला सदा अन्यवर्णैर्निर्बन्ध्या सर्वकामेष्टुभिर्नृभिः पुत्रपौत्रधनानि सुखं मोक्षं तथा श्रियं ददाति शुक्लवर्णा तु का
मतः पूजयेत्सदा सुखं पुनः शिला सर्वा चक्रादिदेवपूजिता पूजायां सर्वदा लाभ्याय तोदारिद्र्यदुःखदा त्रिकोणा विष
मा चैव त्रिशूलभया तथा च अर्धचंद्राकृतिस्माज्ज्या पूजा हिता भवति ताः व्यातं मुखी चोर्ध्वमुखी विषमा चक्रा चक्रिका घोरसू
र्तिरनर्घ्या स्याद्भीरा संपुरा तथा अथ द्वावका शिला शालिग्रामयोश्च परीक्षा सुदर्शनोऽथैकचक्रो द्वाभ्यां तारायणाश्च यः
त्रिभिश्चाच्युत एवासे चतुर्भिस्तु जनार्दनः पंचभिर्वा सुदेवा सो षड्भिः प्रद्युम्न उच्यते सप्तभिर्बलभद्रस्तु चारुणिकः पुरुषो
त्तमः नारदो होथनवभिः दशभिर्दशरत्नभक्तः एकादशैरनिरुद्धो माधवो द्वादशात्मकः अतः परमं न तत्तु भुक्तिमुक्तिफ
लप्रदः देवो विष्टोः सदा पूज्यः शालिग्रामे नरात्तमैः अनंतफलं मुक्त्यु शालिग्रामशिलार्चने द्वादशशालिग्रामशिला

५ पूजनं मवश्यं द्वायै घण्टा पूजनं त्रयाणां वा एकया वा सर्वथैव नित्यं पूजा शिवस्य तु लिंगपूजायाः प्राशस्त्यं वाराहपुराणे गृहे
 लिंगं ह्यनार्च्यं शालिग्रामशिलाद्वयं हेचक्रे द्वाकायास्तु नार्च्यं सर्वद्वयं तथा शक्तित्रयं तथानार्च्यं गणेशत्रयमवश्यं द्वौ शंखौ
 नार्चयेच्चैव भग्नचक्रं त्रिमातया नार्चयेच्चैव शंखं च नार्चयेच्चैव द्वादशकंकितं गृहे गिरिधामनाया नार्च्यः पूजाविस्तुधरे एतेषां
 पूजनाप्रिसमुद्देशं प्राप्नुयाद्गृहे शालिग्रामशिलाभग्नचक्रायाः पूजनायाः सचक्रका ननक्तं गृहीतो देवेन देवपूजा कुर्यादिति
 शुक्लवासः पीतचक्रविष्ठादेयं आरक्तं सूर्यप्रियं नान्यत् सिद्धं वर्णं गणपतिप्रियं नीलं नानावर्णं रक्तं च गौरीप्रियं शुक्लं शि
 वप्रियं नंदिपुराणे अलंकारं च यो दद्याद्दिप्रायाथसुरायवा त्रिगुणैश्चरुणैः लेकं नानाभरणभूषितः जातः पृथिव्या कालेन
 भवेद्दीपपतिर्नृपः यद्दीपवीतदानेन ब्राह्मणेभ्यः सुरायवा भवेद्दिप्रश्चतुर्वेदः शुद्धधीर्नोत्र संशयः भविष्ये यस्तु पूजयते
 देवान् ब्राह्मणोऽव्यलो मतः कृत्वा भरतशतैकसयातिनरकं भवं देवालयेषु सर्वेषु अग्निकर्षेषु सर्वतः यः कुर्याद्रव्यलोभेन
 सोऽधोगतिमवाप्नुयात् देवपूजादिकमिति शेषः आवाहनं चार्घ्यपाद्यं हेमपात्रेण दापयेत् रोष्येण तां प्रजेनापि दद्याद्देवाय
 भाक्तितः सामान्यार्घ्यं रक्तं पुष्पाक्षतैर्विलिखेद्दिग्दर्शकुरोस्तिलैः सामान्यः सर्वदेवानां अर्घ्यं परिकल्पितः अभावात्
 धिर्वादेर्मानसं परिकल्पयेत् देवानां प्रतिमापत्रद्वयं तोभ्यंगक्षमा भवेत् फलानि तस्य चायाति सिद्धयः पंचविंशति अहे
 तस्य शतं फलं स्नानं देयं च सर्वदा द्वेस्तु हस्ते सुराणां च महास्नानेन संक्षयः दातव्यं तेन सर्वास्तु दिक्षु निर्धाति मत्कृतं ब्रह्माण
 लं विप्रेभ्यो वैष्णवं च प्रदापयेत् रुद्रांगलं नमस्त्रैच देहं सर्वं च तत्क्षणात् अन्येभ्यस्त्वथ देवेभ्यो यत्र दानेन पुनिक्षिपेत्
 विप्रेभ्यस्त्वथ तदेयं मातृभ्यो यान्निवेदितं वाडवेभ्यः सदा देयं गणेशादिनिवेदितं नेवेद्यादिकमिति शेषः ॥ ॥

वलिहिने च दुर्भिक्षं गंधहीने ह्यभोग्यता धूपहिने तथोद्देशे गोवत्सु हिने धनक्षयः अन्नहिने म्रियेद्दुर्गो विपताके अनायकं कुत्र हि
 ने हतं छत्रं अविता ने तु नारकी विद्याहिने विनाशः स्यादात्मनो हि न तापि च दीपहिने च देवोभ्यं प्राप्नुयात् कारकः सदा दक्षिण
 गाहिना सर्वतः ह्येस्य न्नात्र संशयः मंत्रविद्याविहीनस्तु संपूर्णमपि न श्याति पात्रमंत्रसमायुक्तं सर्वदोषापहं भवे
 त् असंपन्नेन मनसा विधेयं पूजनादिषु हेमपात्रेण सर्वाणि दहिता निलभेन्मृते अर्धं दत्त्वा नुरुपेण आयुराज्यसुतान्
 लभेत् ताम्रपात्रेण सोभाय धर्मं मृत्तयसंभवे तेषामभावे चान्यानि दातुं जादीनिकारयेत् एवं दातुं पात्रं मृत्तयपात्रं
 पलाशपात्रं पद्मपात्रं ताम्रपात्रं रूपपात्रं सुवर्णमयपात्राणि अर्घ्यं स्नानं नेवेद्यपूजादिकार्येषु उत्तरोत्तरं प्रशस्तं सर्वेषां सित्य
 पत्त्रं निषिद्धं ताम्ररूपसुवर्णशंखशुक्तिरत्नपात्रं भग्नमपि ग्राह्यं अथ पंचायतस्य पंचामृतादिस्नानफलं ब्रह्मपात्रं
 शंखोहितं नेतो येन यः स्नापयति केशवं कपिलायाः सहस्रं स्नातुं फलं प्राप्नोति मानवः शंखे तीर्थे रक्तं कृत्वा यः स्नापय
 ति माधवं द्वादश्यां विंदुमात्रेण कुलानां तारयेत्तु कपिलाक्षीरमादाय शंखे च लज्जनार्दनं लक्ष्म्युतं सहस्रं स्ना
 त्वा पितालं सत फलं शंखं लज्जं तु यः तोयं प्रापितं केशवोपरि बंदते शिरसानि स गंगास्नानेन तस्य किं शंखपात्रेण स
 र्वदानं शिववर्जं सर्वकार्यं अर्घ्यं कृत्वा तु शंखेन यः करोति प्रदाक्षिणं प्रदाक्षिणीकृता तेन सप्तक्षीपाससागरा कृमिरि
 ति शेषः देवमात्स्यापनयनं देवागारसंमूहनं स्नापनं सर्वदेवानां गोप्रदानं सप्तफलं ब्रह्मपुराणे गोक्षीरेण नेराभक्त्या
 देवस्नापयति प्रभुं वाजपेयशतं स्यादपि फलं प्राप्नोति सर्वदा देवं भक्त्या नरो दद्यात्स्नापयेद्भुक्तिं संपुतः अग्निहोमस्य यः
 स्य सकलं लभेत् फलं आज्येन देवदेवेशं स्नापयेत् मानवो भुवि गोसहस्रं प्रदानं स फलं प्राप्नोति निश्चितं मधुना

मानवोपसुत्त्रापयेदेवमादरात् राजसुवशतस्यपिलभतेफलमुत्तमं देवशर्कराभयः स्त्रापयेद्रुक्मिन्नरः वादिनेधस्ययज्ञस्य
 संपूर्णप्राप्त्याफलं पंचामृतेनसंस्त्राप्यतेयैः स्त्रानंपुनः स्मृतं देवस्यनृपतिश्रेष्ठसर्वसौख्यप्रदायक भावयेत् पश्यन्पारहर्तु
 जंतुनृमाज्ज्यामृदुस्तदुमया शनैः संमार्जितंकृत्वा चंद्रायणफलंभेत् रोष्णपात्रप्रदानेनयसुपुण्यवेदपारणे तस्माच्छतगुणं प्राक्तं
 स्त्रयेष्टमानदानतः तुल्यमेवफलं प्राक्तमेष्टयाप्राप्त्यदिरिदयोः विभवेवसतियामोहानकुकीर्द्धिविरुत्तरं तत्फलंमवाप्नोतिप्र
 लोभाकं तमानसः एवांशिवेपिफलद्रष्टव्यं सकृत्तुगव्यनपयसायोलिंगं स्त्रापयेन्नरः राजतेनविमानेनसोमलोकेमहीयते
 योदध्रादेवदेवस्यलिंगं स्त्रापयतिप्रभोः विमानेनाकं वर्णेनकैसासेनोदतेभ्रुवं कल्पकोटिसहस्रेण यस्यापुंसमुपाजितं
 धृष्टताभ्यंते गेनलिंगस्यदेहेसर्वनसंशयः मधुनास्त्रापयेद्यस्तुलिंगंशर्करया तथा सौवर्णेनविमानेनशिवलोकेमहीयते क
 द्वाहम्यां कृतं स्त्रानं कृत्वा लिंगं सकृन्नरः कुलैकविंशत्युद्धार्य शिवलोकेमहीयते तथा शिववाक्यं क्षीरेणापितथा दध्ना धृतं
 नापि द्विजो नमममलिंगं सकृत् स्त्राप्यममलोकेमहीयते मधुनास्त्रापयेद्यस्तुलिंगं सनपि सुभक्तितः विमानवरमा रूढवीरलोकेम
 हीयते यः सुगंधेन तैलेन स्त्रापयत्यः करोति ते आतिरात्रफलं तस्मै ससो भाग्यं ददाम्यहं स्त्रानं काले विस्मर्गं वा यः कुकीर्द्धी
 तवादनं न संवा नुखवाधं वा तस्य पुण्यफलं शृणु भावतपदानिकुरुते गेयनृसादिवादनं तावद्युगसहस्राणि रुद्रलोकेम
 हीयते यद्यपिशिवपूजनेनृसादिफलमुक्तं तथाप्यनेनामपि पूजने तत्फलं तत्तल्लोकप्राप्तिर्दृष्टव्या यवगोधूमजैश्चैषां रु
 द्रलोकेनृवारिणा प्रक्षाल्य देवदेवेशं स नृणां लोकमाप्नुयात् अथ दुर्गायाः कपिलापंचगव्येन दधि क्षीरघृतं च स्त्रानं
 शतगुणं प्राप्नोति तरेभ्यो नराधिप वर्षकोटिसहस्रेण पापं यत्समुपाजितं तत्सर्वं विलयं याति तोयस्तुल्यं यथा दत्त
 भ्यः पंचगव्येन तथा घृताभ्यग्नदेवास्तु शुभेनाविध्वनुप सर्वपापविशुद्धात्मा स्वर्गलोकेमहीयते नवम्या शुक्लपक्षे

विधिबच्चुडिको नृप घृतेन स्त्रापयेद्यस्तु तस्य पुण्यफलं शृणु दशपूर्वा नृदशपरान् आत्मानं चैकविंशकं भर्षाणां वा तसमुद्ययदु
 केमहीयते अथ गणेशो यो वै गणपतिं देवं क्षीरदधिघृतं च मधुशर्कराभयं च स्त्रापयेत् मानवो भुवि लभते वांछितान् कामान् देव
 विमोदते रुद्रपुत्रे चतुर्थीतु यो रात्रौ गणनायकं पंचामृतेन संस्त्राप्यगंधमात्यैः प्रपूजयेत् स भुक्तौ सर्वकामास्तु स्वर्गलोकेम
 यते अथ प्रोदुशोपचाराः आसेन स्वागते साधे पादसाक्षमनीयके मधुपर्कं च न स्नानं च स्त्राप्याभरणानि च सुमनो
 वेद्याहुपचारांस्तु प्रोदुश अर्घ्यपाद्याचमनं च मधुपर्कं च नाना निच गंधाद्यो निवेद्यते पूजापदोपचारिका समं वीत्रि
 क्तास्तो सामेकां समाश्रयेत् चंदनागरुकर्पूरं कुं कुं मे श्वस्य चंदेः अनुलिप्तो जलैर्भक्त्या ददाति वरमीप्सितं पश्येत् नम
 प्राप्ते सुपतसर्वेषां सूर्यस्य यः समा लभते स यं चंदनं गुरुकुं कुमैः कर्पूरवासिमिश्रैश्च तथा कस्तूरिका चितैः सममेव शतं
 वर्षं विहस्य त्रिदिवा लये पुनः संजायते भूमौ राजराजो न संशयः संबीज्यता लघतेन शुभगंधैर्विलिपितं दशवर्षं सहस्राणि वा
 त्रिपुरं रेवसेत् एवांशिवेपि द्रष्टव्यं अथ विष्णो नृसिंहपुराणे कुंकुमागरु श्रीरं वडु चंदने रच्यता कृतिं आतिरक्वभक्त्या
 राजेद्र कल्पकोटिवसेद्वि अथ दुर्गायाः भावयेत् चंदनागरुकर्पूरैश्च रत्नदुर्गा प्रलेपयेत् सममेव शतं दिव्यं कल्लोकेमही
 यते गंधानुलपनं कृत्वा ज्योतिष्मत्फलं कथेत् चंदनेन विलिप्यायं ज्योतिष्मत्फलं भवेत् गिलिप्सकस्तु गुरुणा वा जपेय
 फलं कथेत् कुंकुमेनावलिप्यायं गोसहस्रफलं लभेत् एवं गणेशोपि द्रष्टव्यं दद्याद्देवाय चमरं मणिगंधविभूषितं दमरु
 प्यादिकदंडं तस्य पुण्यफलं शृणु वामरव्यग्रहस्त्राय दिव्यसी पारिवारितः महाभोगैर्विमानैश्च रं देवपुरं वसेत् सर्वपापदेवानां
 समं फलं सपितं पुष्पकुशादीनि ब्राह्मणः स्वयमाहरेत् शतप्राणीतैः कृत्यक्रीतैः कर्म कुर्वन् पूजयेत् स्वयमाहृतमातिफलं
 अशक्तैः क्रीतमपि शूरानां तमापि प्रोक्षितं गृहीयात् महाजन गृहीतवात् वशादिपुष्पदानं न्यायाजितं धनं गृहीतं पुष्पं

धर्मार्जितधनक्रीतेर्धः कुर्यात् के शवार्चनं उच्छ्रियन्त्यसं देहं शरीरं स्तथा परान् समित् पुष्पकुशादीनि बहूनां भिवाद्
 येन देवोपरि धृतं यच्च वामहस्तं धृतं च यत् अधोपत्रं धृतं यच्च जलेन क्षालितं यत् देवतास्तानि गृह्णति पुष्पनिर्मात्यतां गतं
 देवतार्थं कुसुममस्तेयमनुरब्रवीत् देवता स्नातं कृत्वा तु यो नित्यं पुष्पगृह्णति वै द्विजाः देवतास्तानि गृह्णति भस्मीभ
 वति दारुवत् स्वार्थं देवतापूजमकृत्वा न गृह्णीयात् परार्थं तु गृह्णीयात् मिश्रपूजानंतरं दिवसांतरपूजां च ग्राह्यमेव
 शविष्ये निगंधी सुगंधीनि कुसुमानि विवर्जयेत् गंधहीनमपि ग्राह्यं पवित्रं यत्कुशादिकं प्रहरति छते जानी करवीरम
 हनिशं तुलसीयां विल्वपत्रेषु जलकुण्डेषु सर्वतः न पशुष्वित्तेषां स्तिमालां कां गृहेषु च भुक्तुरानि रवानि रात्रौ देयानि भा
 नवे कनकानि कुंदानि रात्रौ देयानि शंभवे दिवा शेषाणि पुष्पाणि दिवारात्रौ च मल्लिका विहितपुष्पमाला सुगंधितं ति
 बहुपुष्पपत्रमपि न देयावत् परोक्षारितपुष्पदानात् स्वयमुत्पादितपुष्पदाने अधिकं फलं सामान्यविहितपुष्पदानात् विशेष
 पाविहितपुष्पदाने अधिकं फलं विहितपुष्पपत्राभावे च विहितानि विदूषाननदेयावत् विशेषविहितपुष्पलाभे निषिद्धं न
 नग्राह्यं इति सामान्याविधिः देवमुल्लुचयेद्यस्तु तस्मात् पुष्पलाभतः पुष्पाणि च सुगंधीनि वृजकेनेतराणि च ब्रह्महृत्
 वाप्येह प्राप्यते शाश्वतीः समाः तस्मान् पुष्पलाभेन न देवैर्लघुयेत्सदा भोक्त्रे केतकी वाति मुक्तश्च कंदी पृथ्वीमृतं च
 सज्जं रं ध्वं कुसुमानि विवर्जयेत् अंकोत्पत्रं कुसुमं कुरुजे प्रतरुं च विभीतकां त्रिचा न्यानि कुसुमानि विवर्जयेत् रुजं
 लः मदेति मधुं च तगोडं जसिद्धं प्रतरुः सिंधुवारः कुंदपुष्पं वर्षपूजायां माघे विहितं अन्यदा निषिद्धं गंधवंशं वत्रादि
 मानि विवर्जयेत् देवीनाम कनदरं सूर्यस्य तगरं तथा शिवे च वर्जयेत् सुंदरं नमो च हरी तथा तुलसी गणनाथाय
 स्तुते सदा दुर्गामूर्ती प्रेषा पुष्पैः शिंशपैश्चापराजितैः लक्ष्म्यां प्रोणपुष्पमपि निषिद्धं सहस्रं विष्णोरेणुं च

बोनिषे निषेधो नास्ति उक्तं च विष्णुना नो ग्रगंधीनि पुष्पाणि नागंधिन च कंटकं कंटकं शुकुमपदं द्यात् नरकं
 जंतुं द्यात् अत्र जलजं कुकुमं पादला त्रिसंधं करवीरपरिभद्र समीपं सलाशेकं कुटवर्जं लोहितनिषिद्धं वि
 हृतं शालमली पुष्पं सोवीरं च जनादिना निषिद्धं भयं रोगं प्रयकुति न संशयः इति निषिद्धपुष्पाणि यत्तु पुष्पै
 पत्रैर्वा वारि संभवैरिति तदपि विहितानि निषिद्धपुष्पपत्रैरपि पूजा कार्या